

Arvoitukselliset itsehallintoalueet

Nykyisin sosiaali- ja terveystalvelujen rahoituksesta ja tuottamisesta vastaavat Suomen kunnat. Varat näihin palveluihin kerätään pitkälti kunnallisveroilla.

Kun sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu siirtyy itsehallintoalueille ja rahoitusvastuu valtiolle, kunnilta riisutaan lähes puolet tehtävistä – ja kuluista.

Luvassa onkin perusteellinen myllerryksien kuntien tehtäviin ja rahoitukseen. Uusille itsehallintoalueille suunnitellaan siirrettäväksi näillä näkymin monenlaisia tehtäviä sosiaali- ja terveystalvelujen lisäksi.

Myllerryksen laajuutta kuvaavat seuraavat luvut: 190 ylikunnallista ja valtiollista organisaatiota puretaan, ja ne korvataan 18 itsehallintoalueella.

Eläkeläisten kannalta myllerryksessä on monia tarkkailtavia kohtia. Yksi on se, miten sote-menot rahoitetaan. Valtiolla on monenlaisia keinoja, esimerkiksi oma sote-vero. Samalla pitäisi kuitenkin keventää kunnallisverotusta.

Yhtenä vaihtoehtona on ollut esillä verotuksen keventäminen muuttamalla kunnallisveron ansiotulovähennystä ja perusvähennystä sekä valtionverotuksen työtulovähennystä.

Eläkeläisten kannalta tärkein vähennys on kuitenkin eläketulovähennys. Sen muuttamisesta ei tietääkseni ole mainintaa, mikä on eläkeläisten kannalta merkittävä epäkohta.

Nähtäväksi jää, miten paljon kunnat ovat halukkaita alentamaan veroprosenttejaan. Kunnissa on ollut viime vuosina pakko jäädyttää moni hanke. Sote-siirron yhteydessä kunnille tarjoutuu tilaisuus paikata talouttaan siten, että kunnallisveroa lasketaan vähemmän kuin menojen väheneminen edellyttäisi.

Tavalliselle seniorikansalaiselle on kuitenkin lopulta tärkeintä se, että julkiset palvelut toimivat. Toivoa sopii, että uudistus onnistuu tavoitteissaan nivoo sosiaali- ja terveystalvelut yhteen aivan uudella tavalla.

Lisäksi kannattaa muistaa, että sote-uudistuksen jälkeenkin kunnille jää perustuslain mukainen kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Tähän tarvitaan riittävästi varoja, sillä esimerkiksi ennalta ehkäisevällä toiminnalla ja kuntoutuksella on ikääntyville suuri merkitys.

Kirsti Lehtinen
toiminnanjohtaja
kirsti.lehtinen@oaj.fi

De oberäkneliga självstyrelseområdena

Finansieringen och produktionen av social- och hälsovårdstjänster sköts i dag av Finlands kommuner. Medel till dessa tjänster samlas till stor del in genom kommunalbeskattningen.

Då anordnandet av social- och hälsovårdstjänster överförs till självstyrelseområden och ansvaret för finansieringen till staten mister kommunerna nästan hälften av sina uppgifter – och utgifter.

Vi kan emotse en grundlig röra i kommunernas uppgifter och finansiering. I planerna ingår, att en mängd andra uppgifter än social- och hälsovården kommer att överföras till självstyrelseområdena.

Rörans omfattning kan beskrivas utgående från följande siffror: 190 överkommunala och statliga organisationer kommer att upphöra och dessa kommer att ersättas av 18 självstyrelseområden.

Ur pensionärernas synvinkel finns det många punkter att granska. En är hur sote-utgifterna finansieras. Staten har många me-

toder, till exempel en egen sote-skatt. Samtidigt borde man dock lindra kommunalbeskattningen.

Ett alternativ som har framförts är en lindring av beskattningen genom att förändra kommunalbeskattningens avdrag för förvärsinkomst och grundavdraget samt statsbeskattningens avdrag för förvärsinkomst.

Ur pensionärernas synvinkel är den viktigaste minskningen pensionsinkomstavrdraget. Denna förändring finns så vitt jag vet inte nämnd vilket vore ett märkbart missförhållande ur pensionärernas synvinkel.

Det återstår att se hur mycket kommunerna är villiga att sänka sina skatteprocent. Man har under de senaste åren varit tvungen att frysa in många projekt. I samband med övergången till sote erbjuds kommunerna ett tillfälle att sanera sin ekonomi så, att man sänker kommunalskatten mindre än utgifternas minskning skulle förutsätta.

För den vanliga pensionären är det slutligen viktigast, att den offentliga servicen fungerar. Man får hoppas, att reformen lyckas i sina mål att samordna social- och hälsovårdstjänsterna på ett alldeles nytt sätt.

Det lönar sig också att komma ihåg, att också efter sote-reformen kvarstår grundlagsenliga uppgifter för kommunerna rörande befrämjandet av invånarnas välfärd och hälsa. För detta ändamål behövs tillräckligt med medel då till exempel förebyggande verksamhet och rehabilitering är av stor betydelse för en åldrande person.

Kirsti Lehtinen
verksamhetsledare

Ulla Bäck
översättning

